Il-Kanonku Dun Ġwann Battista Borg

(1818 – 1885)

F'għeluq il-130 sena minn mewtu (1885-2015)

Winston L. Zammit B.A. (Hons), P.G.C.E., M.A.

Qabel ma nagħtu bidu għal dan l-artiklu, ġentilment miktub għalina għal darb oħra mis-Sur Winston L. Zammit, nixtiequ niġbdu l-attenzjoni tal-qarrejja ta' dan il-ktieb tal-Festa ta' Santa Elena, u ta' dawk kollha li għandhom għal qalbhom l-istorja ta' Birkirkara u tan-nies tagħha, li s-Sur Zammit issa ilu sa mill-edizzjoni tas-sena 1975 jikkontribwixxi artikli ta' interess storiku u soċjali, dejjem interessanti u riċerkati kif għandu jkun. Jiġifieri 40 SENA.

Naħseb li f'isem il-Kapitlu Elenjan, il-Kumitat tal-festa u l-Kummissjoni li tieħu ħsieb il-pubblikazzjoni ta' dan il-ktieb, kif ukoll f'isem il-qarrejja kollha tagħna, minn dawn l-istess paġni, nuru l-apprezzament sinċier tagħna u nirringrazzjaw għal dawn l-erbgħin sena ta' servizz u ko-operazzjoni, lis-Sur Winston L. Zammit, li għalkemm Slimiż, dejjem ħabb ukoll lil Birkirkara in ġenerali u lill-patruna tagħha Santa Elena b'mod partikulari, kif ukoll, bir-riċerka u l-kitbiet tiegħu, wera stima lejn il-Kolleġġjata u l-kolleġjali Elenjani ta' kull żmien.

GRAZZI ĦAFNA

Fost is-saċerdoti li wettqu l-ministeru pastorali fil-parroċċa ta' Birkirkara fis-seklu dsatax, insibu lill-Kanonku Dun Ġwann Battista Borg, li kien għamel din il-missjoni għal madwar 35 sena fil-parroċċa Elenjana.

Iben Baskal Borg u Grazzja, imwielda Camilleri, Ġwann Battista Borg kien twieled f'Birkirkara fil-15 ta' Jannar 1818 u ġie mgħammed fil-knisja Kolleġġjata ta' Sant'Elena fl-istess jum mill-Prepostu ta' dak iż-żmien, Franġisk Sammut.[1]

Wara li kien ordnat saċerdot, Dun Ġwann Battista beda jwettaq il-ministeru pastorali permezz tal-predikazzjoni u tal-qrar, fejn kien idum sigħat iqarar.[2] B'effett mis-6 t'Ottubru 1851, insibuh membru tal-Kapitlu Elenjan. Mil-lista tal-1870 tal-irġiel ikkunsidrati bħala li kellhom il-kwalifiki meħtieġa bil-liġi biex jivvutaw fl-elezzjoni għall-Membri tal-Kunsill tal-Gvern, nieħdu li l-Kanonku Borg kien joqgħod fi Triq Santu Rokku, dak iż-żmien fin-numru 92.[3]

---

[1] (A)rkivju (P)arrokkjali (Birkirkara) (S) (E)lena, *Liber Baptizatorum*.

[2] Malta *(C)orriere (M)ercantile (M)altese*, 26.v.1885 p. 2.

[3] Website: *Malta Family History* - lineone.net/~stephaniebidmead/second.htm (9.11.2014). Dak iż-żmien ftit kienu dawk li kien ikollhom id-dritt jivvutaw u din is-sena kienet aktarx l-ewwel darba li kienu qed jidhru n-numri tar-residenzi fil-lista tal-votanti. Minn dak iż-żmien dawn in-numri nbidlu diversi drabi (fosthom fis-snin sittin tas-seklu għoxrin kif ukoll fil-bidu tas-seklu li aħna fih).

Viċi Parroku u Viċi Kurat

B'effett mill-24 ta' Awwissu 1852, il-Kanonku Borg beda jaġixxi bħala wieħed mill-Viċi Parroċi tal-parroċċa Elenjana.[4] Baqa' jeżerċita dan l-uffiċċju għal kważi 33 sena. Fil-fatt insibu li għammed l-aħħar darba bħala Vici Parroku fis-17 ta' Marzu 1885,[5] jiġifieri xahrejn biss qabel miet.

F'Awwissu tal-1853, il-Prepositura tal-Kolleġġjata Elenjana sfat vakanti, meta l-Kan. Prepostu Dun Ġużepp Debono ħa l-pussess ta' Kanonku tal-Katidral.[6] Wara din il-ħatra il-Kanonku Ġwann Battista Borg inħatar Vigarju Kurat u mexxa l-parroċċa elenjana sa Diċembru 1853 meta ħa l-pussess il-Prepostu l-ġdid, il-Kanonku Kalċidon Aġius.[7]

Fit-8 ta'April 1866, il-Kanonku Prepostu Dun Kalċ. Agius ħa l-pussess ta' Kanonku Penitenzier tal-Katidral.[8] Billi l-Prepositura reġgħet kienet vakanti, il-Kanonku dun Ġwann Battista Borg reġa' ġie maħtur Vigarju Kurat. Huwa għammed l-ewwel darba f'din il-kariga fit-8 ta' April 1866. Baqa' jamministra l-parroċċa sa Marzu 1867, meta ħa l-pussess il-Prepostu l-ġdid il-Kan. Dun Salvin Spiteri.[9] Fl-istess żmien li kien Vigarju Kurat kien inħatar mill-Kurja biex jamministra d-dħul tal-Prepositura.[10]

Amministratur

Iżda minbarra li kien Viċi Parroku, il-Kanonku Borg ta wkoll is-sehem tiegħu fl-amministzzjoni tal-parroċċa u għal 29 sena kien Amministratur tal-Mensa Kapitulari.[11] Fil-Viżta pastorali tal-Isqof Gaetano Pace Forno f'Diċembru 1858, Borg kien maħtur bħala wieħed mit-tliet prokuraturi tal-knisja, flimkien ma' Dun Ġużepp Mifsud u Dun Fortunatu Vella,[12] kariga li huwa żamm sal-1861.[13]

Fil-15 ta' Ottubru 1863 Dun Ġwann Battista ġie maħtur Prokuratur tal-knisja tal-Madonna tal-Ħerba[14] u ġie kkonfermat f'din il-kariga matul il-Viżta Pastorali li saret li saret f'Ottubru 1864.[15] Fil-fatt insibu li kien żamm din il-kariga sakemm miet.[16] Fil-5 ta' Diċembru 1863,

[4] APBSE Liber Defunctorum Vol IX.

[5] Malta CMM 26.V.1855 p.2, u tagħrif mgħoddi lili mill-Arkivju parrokkjali tal-parroċċa ta' S. Elena ta' Birkirkara minn Philip Xuereb 15,X.2014.

[6] *L'Ordine*, 26.VIII-1853.

[7] Tagħrif mgħoddi lili mis-Sur Philip Xuereb 15.X.2014 u *L'Ordine* 30.XII.1853.

[8] *L'Ordine* 13.IV.1866.

[9] APBSE Liber Baptizatorum XIV Frar 1860 sa Mejju 1869.

[10] A(rkivju N(azzjonali) M(alta) CSG/o4/38, Letter to Can. V. Galea, Vicar General 23.IV.1866.

[11] Malta CMM 26.V.1885 p.2.

[12] A(rkivju) K(urja) A(rċiveskovili), Viżta Pastorli Paċe Forno 1868, f. 146V.

[13] Ibid., Viżta Pastorali Pace Forno 1860-61, f. 119V.

[14] Ibid.' Atti Ċivili (1863-1878), f. 15V.

[15] Ibid., Viżta Pastorali Pace Forno 1863-64, f. 115V.

[16] Ibid., Atti Ċivili (1885-1889), f. 63V.

l-Isqof Pace Forno ħatru bħala Prokuratur tas-Sodalità tal-Agunija.[17]

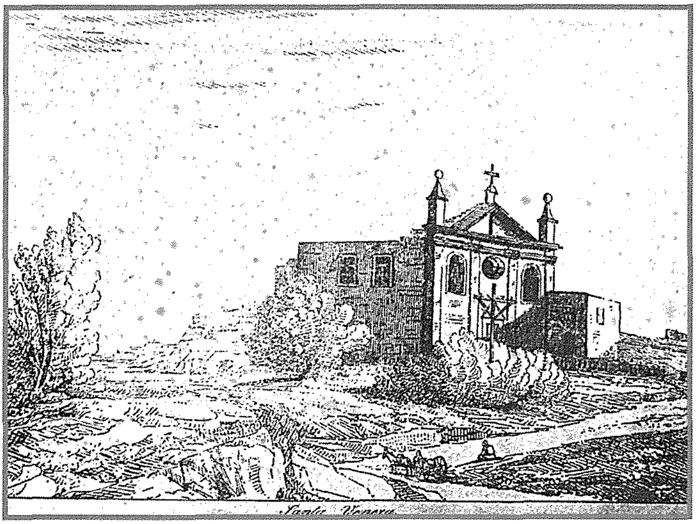

Sena u nofs wara fid-9 ta' Ġunju 1865, l-istess Isqof ħatru Prokuratur tal-knisja ta' Santa Venera u tad-dar magħha kontigwa.[18]

Il-Kanonku Dun Ġwann Battista Borg, li għal aktar minn 34 sena ta s-servizz tiegħu fil-qasam pastorali fil-parroċċa ta' Birkirkara miet fl-20 ta' Mejju 1885, fl-età ta' 67 sena[19] b'fama ta' qdusija.

Patri Antonin Gatt O.P. (1848-1907) li kien minn Birkirkara, u li f'żogħżitu kien wieħed mill-kjeriċi fil-Kolleġġjata Elenjana, kien jaf sewwa lill-Kanonku Borg u kellu ħafna rispett lejh, kiteb il-biografija tiegħu.

Wara l-mewt tal-Kan. Ġwann Battista Borg, Patri Antonin kiteb Hekk:

Fil-ġabra tal-kunvent, jiena u nikber fis-snin żammejt dejjem quddiem għajnejja l-Kanonku pajżan tiegħi, u filwaqt li ħafna drabi kont naħseb fuq il-ħajja u l-ħidma tiegħu, kont nilmaħ fih dejjem aktar il-bniedem t'Alla, il-mera tas-saċerdot, u kont inħoss qalbi sewda meta niftakar li bniedem bħal dan ma kienx magħruf kif kien jistħoqqlu. Fil-kunventi ma jonqsux reliġjużi li huma xempju ta' qdusija, iżda jekk jien kont nixħet il-ħarsa tiegħi barra mill-kunvent, biex infittex bniedem ta' twemmin ħafna qawwi, il-Kanonku Dun Ġwann Battista minnufih kien jiġini quddiem għajnejja.[20]

[17] Ibid., Atti Ċivili (1863-1873), f. 19R.
[18] Ibid., f. 81R.
[19] APBSE, Liber defunctorum Vol IX.
[20] Patri Antonin Gatt O.P. *Pro Sacerdotibus Christi,* Awwissu-Settembru 1952 No. 28, pp. 1,23.

PHOTO IMAGES
ONE STOP PHOTOGRAPHIC OUTLET
M. 7970 4598
photoimages@maltanet.net

Digital photo printing
Enlargments
Foamboard and lamintaion
Professional studio shoots
Outdoor photo shoots
Photographic equipment
Digital cameras

Old photo restoration
Transfer old videos to dvd
Frame making
Vast selection of frames
print on mugs,
lava, ceramic and plates
Color photo copy service

Add: Laurent Ropa Street, Birkirkara
Email: photoimages@maltanet.net Tel: 21491583, Mob: 79704598